

O'ZBEKISTONDAGI TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGIKA TA'LIM MUASSASALARI FAOLIYATI VA O'RNI

Sharifov Asadbek Rustam o'g'li

Termiz davlat pedagogika instituti

Ijtimoiy gumanitar fanlar o'qitish

metodikasi huquq ta'limi yo'nalishi

I-bosqich magistranti.

Tel: +998945146207

E-mail: sharifovasadbek026@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida ta'lim sifatini oshirish sharoitida pedagogika ta'lim muassasalarining faoliyati va ularning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni tahlil qilingan. Pedagog kadrlar tayyorlash tizimini rivojlantirish, ilg'or xorijiy tajribalarni joriy qilgan holda zamonaviy ta'lim dasturlarini ishlab chiqish masalalari o'rganilgan. Ta'lim jarayoniga PISA va PIRLS kabi xalqaro baholash dasturlarini integratsiya qilish orqali o'quvchilarning savodxonligini oshirish amaliyoti tadqiq etilgan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda zamonaviy yondashuvlar, jumladan, pedagogik yo'nalishlarda bakalavriat ta'limi muddatlarini 3 yil qilib belgilash va yosh iste'dodlarni aniqlashning innovatsion mexanizmlari yoritilgan. Tadqiqot yakunida yuqori malakali professional kadrlar tayyorlashni yangi bosqichga ko'tarish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Аннотация. В данной статье анализируется деятельность педагогических образовательных учреждений и их роль в развитии общества в условиях повышения качества образования в Республике Узбекистан. Рассмотрены вопросы системного развития подготовки педагогических кадров и разработки современных образовательных программ с внедрением

передового зарубежного опыта. Исследована практика повышения грамотности учащихся путем интеграции в образовательный процесс международных программ оценки, таких как PISA и PIRLS. Кроме того, освещены современные подходы к подготовке будущих учителей, включая установление 3-летнего срока обучения в бакалавриате по педагогическим направлениям и инновационные механизмы выявления молодых талантов. В завершение исследования разработаны научно-практические предложения по выводу подготовки высококвалифицированных профессиональных кадров на новый уровень.

Abstract. This article analyzes the activities of pedagogical educational institutions and their role in the development of society within the context of improving the quality of education in the Republic of Uzbekistan. The issues of the systemic development of teacher training and the development of modern educational programs through the implementation of advanced foreign experience are examined. The practice of improving student literacy through the integration of international assessment programs such as PISA and PIRLS into the educational process is investigated. Furthermore, modern approaches to the preparation of future teachers are highlighted, including the establishment of a 3-year bachelor's degree program for pedagogical fields and innovative mechanisms for identifying young talents. The study concludes with scientific and practical proposals for elevating the training of highly qualified professional personnel to a new level.

Kalit soʻzlar. Pedagogika ta'lim muassasalari , zamonaviy ta'lim dasturlari , ilgʻor xorijiy tajriba , ta'lim sohasidagi xalqaro hamkorlik , PISA va PIRLS xalqaro dasturlari , iqtidorni aniqlash, professional kadrlar.

Ключевые слова. Педагогические образовательные учреждения, современные образовательные программы, передовой зарубежный опыт, международное сотрудничество в сфере образования, международные

программы оценки PISA и PIRLS, выявление талантов, профессиональные кадры.

Keywords. Pedagogical educational institutions, modern educational programs, advanced foreign experience, international cooperation in the field of education, PISA and PIRLS international assessment programs, talent identification, professional personnel.

Kirish. Bugungi kunda mamlakatimizda barcha sohalarda bo'lgani kabi ta'lim tizimida ham chuqur va ortga qaytmas islohotlar jadal amalga oshirilmoqda. Har qanday jamiyatning kelajagi, uning iqtisodiy qudrati va ma'naviy salohiyati bevosita shu davlatdagi ta'lim tizimining rivojlanish darajasi bilan o'lchanadi. Bu uzviy jarayonda, ayniqsa, yosh avlodni tarbiyalash, ularning intellektual dunyoqarashini shakllantirish va jamiyatga munosib shaxs sifatida yetishtirishda pedagog kadrlarning o'rni beqiyosdir. O'qituvchi nafaqat nazariy bilim beruvchi mutaxassis, balki millat genofondini yaratuvchi, yoshlardagi yashirin iqtidorlarni aniqlovchi va ro'yobga chiqaruvchi, o'zining shaxsiy namunasi orqali yoshlar ongiga ma'rifat ziyosini olib kiruvchi yetakchi kuch hisoblanadi. Shu sababli ham, jamiyat taraqqiyotini har tomonlama qo'llab-quvvatlashda pedagoglar mehnatini qadrlash va ularning kasbiy tayyorgarligini eng yuqori darajaga ko'tarish davlat siyosatining diqqat markazidadir.

"Yangi O'zbekiston" taraqqiyot strategiyasida ta'lim sifatini oshirish va inson kapitalini rivojlantirish eng ustuvor va strategik yo'nalishlardan biri sifatida qat'iy belgilab qo'yilgan. Globallashuv jarayonlari va axborot texnologiyalari misli ko'rilmagan tezlikda rivojlanayotgan hozirgi davrda, mehnat bozorining o'zgaruvchan talablariga moslasha oladigan inson resurslarini tayyorlash hayotiy zaruratga aylandi. Bunga erishish uchun esa ta'lim tizimiga an'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda eng ilg'or innovatsion metodlarni, raqamli texnologiyalarni va xalqaro standartlarni joriy etish talab etilmoqda. Aynan kuchli inson kapitali

orqaligina barqaror iqtisodiy o'sishga va xalqaro maydonda munosib raqobatbardoshlikka erishish mumkinligi nuqtai nazaridan, zamonaviy fikrlaydigan, yuksak professional kompetensiyaga ega bo'lgan pedagoglarni tayyorlash bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biri sanaladi.¹

Yuqorida bayon etilgan fikr va mulohazalardan kelib chiqqan holda, ushbu ilmiy maqolaning asosiy maqsadi O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan pedagogika oliy ta'lim muassasalarining bugungi kundagi holatini, ularning ta'lim jarayonidagi o'ziga xos o'rni va erishayotgan natijalarini kompleks tahlil qilishdan iboratdir. Tadqiqot obyekti sifatida respublikamizdagi pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy o'quv yurtlari tanlab olingan bo'lib, maqola davomida ularning faoliyatini tizimli rivojlantirish, chet el tajribalarini o'quv jarayoniga tatbiq etish hamda bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini yuksaltirish mexanizmlari ilmiy va amaliy jihatdan o'rganiladi. Bu jarayonlarni atroflicha tahlil qilish kelgusida milliy ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, yosh mutaxassislarni tayyorlash sifatini oshirish bo'yicha muhim xulosa va takliflar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Tahlil va natijalar. Pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalarini tizimli rivojlantirish mamlakatimiz ta'lim siyosatining eng ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda respublikada faoliyat yuritayotgan pedagogika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarining holati tubdan o'zgarib, ularning moddiy-texnik bazasi mustahkamlanmoqda va o'quv jarayoniga yangicha yondashuvlar tatbiq etilmoqda. Xususan, hududlarda yangi pedagogika institutlarining tashkil etilishi hamda mavjudlarining maqomi oshirilishi yoshlarning oliy ta'lim bilan qamrov darajasini kengaytirishga katta xizmat qilyapti. Oliy ta'lim muassasalariga akademik, tashkiliy va moliyaviy mustaqillikning berilishi esa, ularning o'quv dasturlarini hududiy mehnat bozori talablariga moslashtirish, ilmiy-tadqiqot

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.01.2022-yildagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmoni

ishlarini tijoratlashtirish va xalqaro reytinglarga kirish borasidagi imkoniyatlarini yanada kengaytirdi. Oliy ta'lim muassasalariga berilayotgan yangi imkoniyatlar qatorida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash tizimini davr talablariga moslashtirish, ta'lim standartlarini optimallashtirish amaliyotini ko'rsatib o'tish mumkin. Ta'kidlash joizki, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlariga muvofiq qator pedagogik yo'nalishlarda bakalavriat ta'limi 3 yil qilib belgilandi.² Bu kabi qulayliklar o'z navbatida, iqtidorli yosh kadrlarni tezroq amaliy faoliyatga jalb etish va umumta'lim maktablarining malakali o'qituvchilarga bo'lgan ehtiyojini tezkor hamda samarali qoplash imkonini bermoqda. Qolaversa, pedagogika oliygohlarida talabalarning bevosita maktab, litsey va texnikumlarda amaliyot o'tash tizimining yangicha formatda joriy qilinishi nazariya va amaliyotning uzviyligini ta'minlab, yosh mutaxassislardagi kasbiy ko'nikmalarning erta shakllanishiga zamin yaratmoqda.

Shuningdek, bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida ilmiy salohiyatni oshirish maqsadida professor-o'qituvchilarning xorijiy nufuzli universitetlarda malaka oshirishi va stajirovka o'tashi uchun davlat tomonidan keng imkoniyatlar yaratilmoqda. Talabalar uchun munosib shart-sharoitlar taqdim etish, jumladan, zamonaviy axborot-resurs markazlari, raqamlashtirilgan o'quv laboratoriyalari va innovatsion markazlarni tashkil etish orqali yoshlarning ilmiy izlanishlarga bo'lgan qiziqishi har tomonlama rag'batlantirilmoqda. Bunday tizimli islohotlar va yaratilayotgan imkoniyatlar pedagogika institutlari hamda universitetlarini shunchaki an'anaviy bilim beruvchi dargoh emas, balki innovatsion ta'lim klasterlariga, milliy ta'lim sifatini kafolatlovchi va uni oldinga harakatlantiruvchi yetakchi kuchga aylantirmoqda.

Pedagogik ta'lim tizimida raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Bu uzviy jarayonda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ko'nikmasiga ega kadrlar tayyorlash

² Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: O'zbekiston. 2021.

asosiy ustuvor yo'nalishlar qatorida alohida ta'kidlanadi. Ta'limni raqamlashtirish va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi sharoitida bo'lajak o'qituvchilar faqatgina o'z fanini chuqur bilishi yetarli emas. Ular ilg'or raqamli vositalar yordamida o'quvchilarning yashirin iqtidorini aniqlash va intellektual qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish kompetensiyalariga ham ega bo'lishi talab etiladi. An'anaviy o'qitish metodlaridan farqli o'laroq, ta'limdagi innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olish, ulardagi tahliliy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi. Shu boisdan ham, o'quv jarayonida an'anaviy va innovatsion usullarni qiyosiy tahlil qilgan holda eng samarali vositalarni amaliyotga tatbiq etish yosh mutaxassislarining kasbiy mahoratini uzluksiz oshirib borishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Ta'lim sifatini xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish uchun ilg'or xorijiy tajribalarni maqsadli ravishda milliy ta'lim tizimiga joriy etish zarurati yuzaga kelmoqda. Rivojlangan mamlakatlarning ilg'or xorijiy tajribalarini joriy qilgan holda zamonaviy ta'lim dasturlarini ishlab chiqish bevosita yuqori malakali professional kadrlar tayyorlashni yangi bosqichga ko'tarishga xizmat qiladi. Xususan, fan dasturlari va o'quv rejalarini ishlab chiqishda faqatgina sof nazariy bilimlarni emas, balki amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga ko'proq urg'u berish hamda interfaol ta'lim texnologiyalarini keng qo'llash global ta'lim maydoniga muvaffaqiyatli integratsiyalashuvning asosiy shartidir. Shu bilan birga, nufuzli xorijiy universitetlar bilan tajriba almashinuv dasturlari, qo'shma ta'lim yo'nalishlarini yo'lga qo'yish orqali mahalliy ta'lim dasturlarini muttasil ravishda optimallashtirib borish ijobiy natijalar bermoqda.³ Natijada, ilg'or xorijiy tajriba va innovatsion raqamli texnologiyalarning uyg'unlashuvi zamonaviy pedagogika ta'limida kutilgan yuqori samarani ta'minlamoqda. Xalqaro standartlar asosida yaratilgan zamonaviy o'quv dasturlari

³ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-iyundagi "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-289-sonli qarori.

talabalarni katta hajmdagi axborotlar bilan ishlashga, noan'anaviy vaziyatlarda mustaqil va to'g'ri qaror qabul qilishga, shuningdek, doimiy ravishda o'z ustida ishlashga o'rgatadi. Bu kabi tizimli yondashuv o'z navbatida milliy ta'lim tizimining xalqaro miqyosdagi nufuzini yuksaltiribgina qolmay, mehnat bozorining tobora ortib borayotgan talablariga to'la javob bera oladigan, yuksak intellektual salohiyatga ega bo'lgan raqobatbardosh pedagoglar avlodini shakllantirishning kafolati bo'lib xizmat qiladi.

Bo'lajak pedagoglarda iqtidor va professional kompetensiyalarni aniqlash hamda ularni tizimli ravishda rivojlantirish zamonaviy oliy ta'lim muassasalarining eng muhim vazifalaridan biriga aylangan. Yuqori malakali professional kadrlar tayyorlashni yangi bosqichga ko'tarishda iste'dodlarni aniqlashning an'anaviy va innovatsion usullarini qiyosiy tahlil qilish hamda ularni amaliyotga uyg'un tarzda tatbiq etish yuksak samara beradi. An'anaviy usullar, masalan, test sinovlari, yozma ishlar va nazariy imtihonlar talabaning poydevor bilimlarini hamda akademik o'zlashtirishini baholashda muhim ahamiyat kasb etsa-da, murakkab pedagogik vaziyatlarda ularning haqiqiy salohiyatini to'la ochib berolmasligi mumkin. Shuning uchun, ta'lim jarayoniga vaziyatli masalalar (case-study), psixometrik tahlillar, loyiha asosida o'qitish (project-based learning) va raqamli portfoliolar kabi innovatsion baholash usullarini kiritish orqali bo'lajak mutaxassislarning tahliliy fikrlashi, muammolarni hal etish ko'nikmasi va kreativligini obektiv hamda ko'p o'lchamli baholash imkoniyati yuzaga keladi. Talabalarning yashirin potensialini ro'yobga chiqarishda ta'lim muassasalarining, xususan, u yerdagi ilmiy-ijodiy muhitning o'rni beqiyosdir.⁴ Oliy ta'lim dargohlari talabalarga faqatgina tayyor bilimlarni uzatuvchi vositachi emas, balki har bir yoshning individual xususiyatlari va yashirin iqtidorini yuzaga chiqaruvchi innovatsion platforma bo'lishi lozim. Bu jarayonda ta'lim tizimiga inson resurslarini boshqarishning zamonaviy

⁴ Xoliqov A.A. Pedagogik mahorat va zamonaviy o'qitish texnologiyalari. Oliy ta'lim muassasalari talabalari uchun darslik. – T.: Iqtisod-moliya, 2015.

yondashuvlarini tatbiq etish, har bir talabaning shaxsiy rivojlanish trayektoriyasini ishlab chiqish o'zining ijobiy natijasini beradi. Yoshlarni amaliy tadqiqotlarga, jamoaviy startap loyihalarga va fan to'garaklariga faol jalb etish ularda yetakchilik, o'zaro hamkorlik va moslashuvchanlik kabi muhim professional kompetensiyalarni shakllantiradi. Pirovard natijada, oliy ta'lim muassasalarida yaratilgan sog'lom raqobat va o'zini o'zi namoyon qilish muhiti bo'lajak pedagoglarning o'z ustida muntazam ishlashiga hamda kelajakda malakali, zamonaviy fikrlaydigan mutaxassis bo'lib yetishishiga mustahkam zamin yaratadi.

Jahon ta'lim tizimiga integratsiyalashuv jarayonlari jadallashayotgan bugungi kunda ta'lim sifatini xalqaro standartlar asosida xolis va tizimli monitoring qilish ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimi samaradorligini xalqaro mezonlar asosida baholash, xususan, nufuzli xalqaro dasturlarda ishtirok etish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Ushbu xalqaro baholash dasturlari nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini aniqlovchi indikator, balki pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini takomillashtirish, ta'lim dasturlarini qayta ko'rib chiqish uchun muhim strategik yo'nalishlarni belgilab beruvchi kompas vazifasini ham o'taydi. Xalqaro dasturlar talablarining milliy ta'lim tizimiga kiritilishi bo'lajak o'qituvchilardan o'zlashtirilgan bilimlarni amaliyotda samarali qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishni keskin talab qiladi. Ta'lim sifatini monitoring qilishda eng muhim o'rin tutuvchi PISA (Programme for International Student Assessment) xalqaro dasturining asosiy maqsadi o'quvchilarning o'qish, matematika va tabiiy fanlar bo'yicha savodxonligini baholashdan iboratdir. Ushbu yondashuv pedagoglar tayyorlash jarayoniga bevosita va kuchli ta'sir ko'rsatadi. Chunki PISA tadqiqoti o'quvchining quruq faktlarni qanchalik yod olganligini emas, balki maktabda olgan bilim va tajribalarini real hayotiy vaziyatlarda uchrashi mumkin bo'lgan noaniq hamda murakkab muammolarni hal etishda qanchalik qo'llay olishini tekshiradi. Bu esa, o'z navbatida, pedagogika yo'nalishidagi oliy o'quv yurtlarida bo'lajak o'qituvchilarni

tayyorlash metodikasini tubdan modernizatsiya qilishni taqozo etadi. Endilikda bakalavriat bosqichida tahsil olayotgan talabalar nafaqat o'z mutaxassislik fanlarini chuqur bilishlari, balki o'quvchilarda mantiqiy fikrlash, sabab-oqibat bog'liqliklarini tahlil qilish va axborotlar oqimidan kerakli ma'lumotlarni oqilona ajratib olish kompetensiyalarini shakllantiruvchi innovatsion topshiriqlar, vaziyatli masalalar (keysar) hamda amaliy loyihalar yaratish texnologiyalarini mukammal egallashlari shart. O'qish savodxonligi va matn bilan ishlash madaniyatini shakllantirish sohasida PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) xalqaro tadqiqoti alohida va benazir o'ringa ega. Mazkur dastur bevosita boshlang'ich sinf o'quvchilari (4-sinf)ning o'qish savodxonligini baholashga qaratilgan. Boshlang'ich ta'lim o'quvchining keyingi butun umri davomida bilim olishi va intellektual o'sishi uchun mustahkam poydevor vazifasini o'taydi. Aynan 4-sinfda o'quvchilar "o'qishni o'rganish" (mexanik o'qish) bosqichidan "o'rganish uchun o'qish" (mazmunni idrok etish) bosqichiga o'tadilar. Xalqaro mezonlarga ko'ra, "o'qish savodxonligi" tushunchasi shunchaki harflarni tanish yoki matnni yuzaki o'qib berishni emas, balki matnlarni tushunish, ulardan foydalanish va ular ustida fikr yuritish qobiliyatini anglatadi.⁵ Ushbu keng qamrovli qobiliyat o'quvchining matn zahirida yashiringan ma'nolarni chaqish, muallifning maqsadini teran anglash, olingan ma'lumotlarni tanqidiy baholash va oxir-oqibat o'zining mustaqil shaxsiy xulosalarini chiqarish kabi murakkab kognitiv jarayonlarni o'z ichiga oladi. Ushbu xalqaro talablarning milliy pedagogik ta'lim muhitiga integratsiyasi bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda mutlaqo yangi va o'ta mas'uliyatli vazifalarni belgilab beradi. Pedagogika institutlari va universitetlarida ta'lim olayotgan yosh mutaxassislar dars davomida o'quvchilarning e'tiborini faqatgina o'qish tezligiga emas, balki o'qilgan materialning tub mohiyatini his etishga qaratuvchi psixologik va didaktik metodlarni chuqur o'zlashtirishlari lozim. Mamlakatimizda yosh avlodga

⁵ Ismoilov A. va boshqalar. Ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlar (PISA, PIRLS, TIMSS, TALIS): o'quv-metodik qo'llanma. – T.: Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi, 2019.

sifatli ta'lim berish va bu jarayonga eng iqtidorli yoshlarni jalb etish maqsadida pedagogika yo'nalishidagi ta'lim dasturlari muntazam ravishda optimallashtirilmoqda.⁶ O'zgaruvchan mehnat bozori va zamonaviy ta'lim ehtiyojlari bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash tizimiga yangicha, moslashuvchan yondashuvlarni joriy etishni taqozo etmoqda. Shu nuqtai nazardan, inson resurslarini boshqarish va kadrlardan samarali foydalanish maqsadi oliy ta'lim muassasalarining o'quv rejalarini davr talablariga to'la moslashtirish orqali amalga oshirilmoqda. Ta'lim dasturlaridagi takrorlanuvchi nazariy fanlar qisqartirilib, ularning o'rniga bevosita kasbiy kompetensiyalarni, amaliy ko'nikmalarni hamda yosh mutaxassislardagi yashirin iqtidorni yuzaga chiqarishga xizmat qiluvchi profilni fanlar ulushi oshirilmoqda. Bu esa talabalarga asosiy e'tiborni o'zlarining amaliy pedagogik mahoratini oshirishga va raqamli ta'lim texnologiyalarini o'zlashtirishga qaratish imkonini beradi.

Ushbu islohotlarning eng muhim va hayotiy natijalaridan biri sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qaroriga muvofiq, pedagogik yo'nalishlarda bakalavriat ta'limi 3 yil qilib belgilanganligini alohida ta'kidlash zarur. O'qish muddatining bunday maqbullashtirilishi ta'lim va amaliy mehnat faoliyati o'rtasidagi uzilishni qisqartirishga, ta'lim muassasalarini kadrlar bilan ta'minlash tizimini tezkor va iqtisodiy jihatdan samarali modelga o'tkazishga xizmat qiladi. Natijada, mehnat bozori, xususan, umumta'lim maktablari qisqa vaqt ichida zamonaviy bilimlarga ega yosh pedagog kadrlar bilan ta'minlanadi. Uch yillik intensiv dasturlar talabalarda axborotni tez o'zlashtirish, vaqtni to'g'ri taqsimlash hamda uzluksiz o'z ustida ishlash ko'nikmalarini jadal shakllantiradi. Pirovardida, mazkur moslashuvchan ta'lim dasturlari pedagogika sohasini intellektual yoshlar uchun yanada jozibador qilib,

⁶ Qodirov D.R. Iqtidorlarni aniqlashda an'anaviy va innovatsion usullarning qiyosiy tahlili hamda inson resurslarini raqamlashtirish. // "Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar" xalqaro ilmiy-metodik jurnali. – T., 2025. – № 5. – B. 112-118.

oliygohlarda sog'lom raqobat muhitini yaratishga va umumiy ta'lim sifatini yangi darajaga olib chiqishga mustahkam zamin yaratadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar asnosida pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalarini tizimli rivojlantirish butunlay yangi sifat bosqichiga ko'tarilmoqda. Respublikada faoliyat yuritayotgan oliy ta'lim muassasalariga berilayotgan keng imkoniyatlar natijasida mehnat bozori uchun zarur bo'lgan yuqori malakali, professional kadrlar tayyorlash, shuningdek, inson resurslarini boshqarishda yoshlardagi yashirin iqtidorlarni aniqlash hamda ro'yobga chiqarishning innovatsion mexanizmlari amaliyotga muvaffaqiyatli tatbiq etilmoqda. Ta'lim dasturlarini optimallashtirish, xususan, pedagogik yo'nalishlarda bakalavriat ta'limini 3 yil qilib belgilash, hamda ta'lim sifatini xalqaro standartlar asosida monitoring qilish maqsadida PISA va PIRLS kabi xalqaro baholash tadqiqotlarining joriy etilishi bo'lajak mutaxassislarining raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi. Ushbu dasturlar orqali o'quvchilarning o'qish, matematika va tabiiy fanlar bo'yicha savodxonligi, shuningdek, matnlarni tushunish, ulardan foydalanish va ular ustida fikr yuritish qobiliyatlari obektiv baholanadi. Qolaversa, ta'lim sohasidagi xalqaro hamkorlik, mintaqaviy o'zaro bog'liqlikni kuchaytirish va ilg'or xorijiy tajribalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish nafaqat yosh o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini yuksaltiradi, balki ularni zamonaviy ta'lim muhitiga moslasha oladigan haqiqiy yetakchilarga aylantiradi. Binobarin, pedagogik ta'lim tizimini davr talablariga moslashtirish, ilg'or xorijiy tajribalarni joriy etish va iste'dodlarni aniqlashning an'anaviy hamda innovatsion usullaridan uyg'unlikda foydalanish mamlakatimizning intellektual salohiyatini yuksaltirib, xalqimizning haëti èrug' va kelajagi farovon bo'lishini ta'minlovchi mustahkam poydevor yaratishga munosib hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.01.2022-yildagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmoni.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — T.: O'zbekiston. 2021.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning "Markaziy va Janubiy Osiyo: mintaqaviy o'zaro bog'liqlik. Tahdidlar va imkoniyatlar" mavzusidagi xalqaro konferensiyadagi nutqi. Elektron manba: <https://president.uz/uz/lists/view/4484>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-iyundagi "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-289-sonli qarori.
5. Ismoilov A. va boshqalar. Ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlar (PISA, PIRLS, TIMSS, TALIS): o'quv-metodik qo'llanma. — T.: Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi, 2019.
6. Xoliqov A.A. Pedagogik mahorat va zamonaviy o'qitish texnologiyalari. Oliy ta'lim muassasalari talabalari uchun darslik. — T.: Iqtisod-moliya, 2015.
7. Qodirov D.R. Iqtidorlarni aniqlashda an'anaviy va innovatsion usullarning qiyosiy tahlili hamda inson resurslarini raqamlashtirish. // "Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar" xalqaro ilmiy-metodik jurnali. — T., 2025. — № 5. — B. 112-118.